

Zbrodnia Katyńska

13 kwietnia 2021 roku minęła 81. rocznica Zbrodni Katyńskiej. Zbrodnia Katyńska to określenie symbol. Nazywamy nim mord popełniony wiosną 1940 roku przez funkcjonariuszy sowieckiego NKWD na Polakach więzionych w obozach specjalnych w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie oraz w więzieniach na obszarze tzw. Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi. Określenie to zostało powszechnie przyjęte, ponieważ miejsce zbrodni w Lesie Katyńskim odkryte zostało jako pierwsze i przez długi czas pozostawało jedynym znanym.

Po sowieckiej agresji na Polskę 17 września 1939 roku w niewoli znalazło się około 250 tys. polskich jeńców. Wiosną 1940 roku decyzją Stalina, NKWD zamordowało blisko **22 tys. polskich obywateli**, w tym ponad 10 tys. oficerów wojska i policji. Była to zbrodnia wojenna i celowa zagłada polskich elit. Zginęli wówczas najlepsi synowie naszej ziemi – oficerowie, profesorowie, naukowcy, duchowni, urzędnicy, policjanci, funkcjonariusze straży granicznej i służby więziennej.

Makabrycznego mordu dokonano w sposób zaplanowany, bez sądów, na podstawie list śmierci. Polaków zabijano **strzałem w tył głowy**, ręce mieli związane za plecami, a później ich ciała w tajemnicy zakopano w masowych grobach. Oficerów z Kozielska przetransportowano do Katynia, gdzie zostali zamordowani i wrzuceni do dołów śmierci w Lesie Katyńskim. Ogółem zamordowano 4 410 jeńców, ocalało 178.

Jeńcy największego z obozów, z Ostaszkowa, przeznaczonego dla policjantów i żandarmerii wojskowej zostali przetransportowani do więzienia NKWD w Kalininie (dziś Twer). Zabijano ich w specjalnie przystosowanej do tego celu więziennej, a ciała wrzucono do dołów śmierci w lesie koło Miednoje. Ogółem zamordowano 6 314 jeńców, ocalało 127.

Natomiast z obozu w Starobielsku jeńców wywożono do Charkowa, gdzie byli mordowani w więzieniu NKWD. Zwłoki przewożono ciężarówkami i grzebano w lesie przy wsi Piatichatki koło Charkowa. Łącznie zginęło 3739 jeńców ze Starobielska, ocalało 90.

Ponadto zamordowanych zostało ok. 3 tys. Polaków z więzień na Ukrainie i drugie tyle na Białorusi oraz ponad 1 tys. na Białostoczczyźnie, łącznie ponad 7 tys. osób.

W latach 90. XX wieku zostały odkryte masowe groby w Bykowni koło Kijowa (Ukraina) oraz w Kuropatach w pobliżu Mińska (Białoruś).

Przez kilkadziesiąt lat Związek Radziecki fałszował prawdę o tych potwornych wydarzeniach. 13 kwietnia 1943 roku władze

niemieckie wydały oficjalny komunikat o odkryciu w Lesie Katyńskim masowych grobów polskich oficerów. Strona sowiecka oświadczyła, że to Niemcy wymordowali jeńców, którzy znajdowali się w obozach w pobliżu Smoleńska. Oświadczenie to zapoczątkowało trwający przez pół wieku spór wokół wskazania winnych. Dopiero 13 kwietnia 1990 roku wydane zostało w Moskwie oficjalne oświadczenie potwierdzające odpowiedzialność NKWD za wymordowanie polskich oficerów wiosną 1940 roku.

Uroczyste otwarcie i poświęcenie Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje nastąpiło 2 września 2000 roku.

Aktualnie oprócz Miednoje istnieją jeszcze następujące Polskie Cmentarze Wojenne:

- Cmentarz Ofiar Totalitaryzmu w Charkowie (otwarty 17 czerwca 2000 roku);
- Polski Cmentarz Wojenny w Katyniu (otwarty 28 lipca 2000 roku);
- Polski Cmentarz Wojenny w Bykowni (otwarty 21 września 2012 roku).

Każdego roku 13 kwietnia, który jest ustanowionym przez Sejm RP w 2007 roku Dniem Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, przywołujemy pamięć o wstrząsających zbrodniach, które również dotknęły funkcjonariuszy Policji Województwa Śląskiego II RP z Ornontowic. Byli to: Albert Biela, Józef Cembrzyński, Dominik Gabryś, Franciszek Gołąb, Józef Kopeć, Jan Piątek, Dominik Wowra i Klemens Plewnia, których pomnik znajduje się na ornontowickim cmentarzu.

Zdjęcia i tekst:

Towarzystwo Miłośników Ornontowic

Sprostowanie: W „Zeszytach Historycznych” nr 1/2021 (8) pt. Tragedia Górnśląska błędnie wpisano: Henryk Stawiarski, ma być Franciszek Stawiarski.

Pomnik pomordowanych w Miednoje